

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 62 0 Ps 011009 17 Rev
Banjaluka, 20.9.2017. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija: Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Rose obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja E. d.o.o. G., koga zastupa punomoćnik M.T., advokat iz T., protiv tuženog P.G.I. BiH d.o.o. Z., koga zastupa punomoćnik A.G., advokat iz S., radi isplate potraživanja, vrijednost predmeta spora 130.791,58 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 62 0 Ps 011009 17 Pž od 17.05.2017. godine, na sjednici održanoj dana 20.9.2017. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Trebinju broj: 62 0 Ps 011009 16 Ps od 22.11.2016. godine odbijen je zahtjev tužitelja da se obaveže tuženi da mu, na ime duga, isplati iznos 130.791,58 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 13.01.2015. godine, do konačne isplate, te mu naknaditi i troškove parničnog postupka. Obavezan je tužitelj da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.187,36 KM.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 62 0 Ps 011009 17 Pž od 17.05.2017. godin, žalba tužitelja je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena tako da je obavezan tuženi da tužitelju isplati iznos 130.791,58 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 13.06.2016. godine, kao dana podnošenja tužbe do isplate i da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 5.903,75 KM, te je odbijen zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se odbije žalba tužitelja i potvrdi prvostepena presuda ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati drugom vijeću drugostepenog suda na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužitelj pobija njene navode i predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da mu tuženi na ime duga po osnovu izvedenih a neisplaćenih radova isplati iznos od 130.791,58 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 13.01.2015. godine, kao dana sačinjavanja posljednje okončane situacije, do isplate, zajedno sa troškovima postupka.

U postupku koji je prethodio donošenju nižestepenih presuda pokazalo se nespornim da su tužitelj i tuženi bili u poslovnom odnosu, po osnovu 4 zaključena ugovora o izvođenju radova (građevinskih, betonskih, armiračkih, zidarskih, limarskih i sličnih), potrebnih za završetak stambeno-poslovnog kompleksa SPC A. u T.. Tim ugovorima su detaljno regulisana osnovna prava i obaveze koje proizilaze iz ove vrste pravnog posla. Povodom izvedenih radova sačinjene su 4 okončane situacije (od 28.02.; 15.3. i 12.4.2014. godine, te od 13.01.2015. godine) koje su obostrano prihvaćene i uredno potpisane. Ukupna vrijednost ugovorenih radova nije bila sporna. Tuženi je na različite načine (plaćajući žiralno, kompenzacijama, ugovorima o cesiji i asignacijama) izmirivao svoje obaveze. Tokom izvođenja radova po zaključenim ugovorima tužitelj je nabavljao određenu robu od tuženog koji je, na taj način, bio i povjerilac prema tužitelju. Tokom postupka je, na osnovu materijalne dokumentacije parničnih stranaka, utvrđeno da su oni u svojim knjigovodstvenim evidencijama knjižili međusobna potraživanja i dugovanja i da su potraživanja tužitelja po osnovu izvedenih a neplaćenih radova a nakon utvrđivanja i njegovog dugovanja prema tuženom, bila veća u odnosu na potraživanja tuženog za iznos od 130.791,58 KM, čiju isplatu zahtjeva tužitelj u ovom postupku. Ovakva razlika u međusobnim potraživanjima proizlazi i iz dokumentacije tuženog o čemu svjedoči njegov akt od 28.12.2015. godine, u kojem opisuje stanje na svojoj kartici i navodi da dug tuženog prema tužitelju iznosi 583.711,24 KM a dug tužitelja prema tuženom 452.916,65 KM (što upravo daje razliku koja je predmet ovog postupka), te je takvo stanje potvrđeno i prilikom međusobnog usaglašavanja otvorenih stavki na dan 31.12.2015. godine.

Ovakvo stanje međusobnih potraživanja proizilazi i iz knjigovodstvene dokumentacije obe parnične stranke, na osnovu koje je vještak ekonomske struke, S.P. sačinio svoj nalaz i mišljenje, te došao do istog rezultata.

Tuženi se protivio tužbenom zahtjevu isticanjem da tuženi duguje njemu (navodeći najprije iznos od 121.495,74 KM) a ne obrnuto. Povodom takvog isticanja nije stavio nikakav konkretan zahtjev o kojem bi se raspravljalo u postupku, ali je vještaku, tokom vještačenja, dostavio dokumentaciju koja nije bila predložena, niti tokom postupka pročitana kao dokaz, a nije ni knjižena u odgovarajuće knjigovodstveno-financijske evidencije kod tužitelja, pa ni kod tuženog koji ju je prezentovao vještaku. Kada je uzeo u obzir i tu dokumentaciju vještak je našao razliku u međusobnim potraživanja i dugovanjima parničnih stranaka, u iznosu od 227.460,79 KM „u korist tuženog“.

Kod takvog stanja činjenica prvostepeni sud je zaključio da iz dokumentacije koja nije knjižena i koju je tuženi dostavio vještaku u postupku vještačenja, proizlazi da tužitelj nije izveo radove dobro i kvalitetno, da je tuženi morao angažovati druge izvođače da isprave greške, da je zato utrošio iznos od 227.460,79 KM, koji je veći od potraživanja tužitelja, pa da prema tome, tužitelj nije dokazao, na način koji propisuju odredbe člana 7. i 123. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), da mu tuženi duguje zahtjevani iznos, slijedom čega je odbio tužbeni zahtjev, ne prihvatajući osnovanim prigovore tužitelja u pogledu valjanosti naknadno dostavljene dokumentacije vještaku, jer da nema značaja što se radilo o dokumentaciji koju stranke nisu knjižile

i što tuženi za pojedine fakture nije imao dokaza o plaćanju PDV, budući da je takvo stanje stvari važno za inspeksijske organe, a ne za rješenje ovoga spora.

Nalazeći da je tužitelj priloženim materijalnim dokazima, kao i nalazom vještaka, dokazao da mu tuženi duguje sporni iznos na osnovu zaključenih ugovora koji po svojoj prirodi predstavljaju ugovor o djelu iz člana 600. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/89 te "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93, 3/96, 39/03 i 94/04 - u daljem tekstu: ZOO), a da zahtjeva tuženog nije ni bilo, pa se o njemu nije ni moglo raspravljati, tim prije što se naknadno dostavljena dokumentacija od strane tuženog odnosi na navodno nekvalitetno izvedene radove, u kojem pravcu nisu provedeni dokazi, pa prema tome nije ni utvrđeno da je nedostataka bilo, slijedom čega ta naknadno dostavljena dokumentacija nije od uticaja na rješenje spora, zbog čega je uvažio žalbu tužitelja i djelimično preinačio prvostepenu presudu obavezujući tuženog da isplati tužitelju traženi iznos od 130.791,58 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana utuženja (a ne od dana sačinjavanja poslednje okončane situacije, kako je zahtjevano tužbom), temeljeći takvu odluku na odredbama člana 17, 148, 262 i 277. ZOO.

Odluka drugostepenog suda je pravilna i zakonita. Zasnovana je na činjenicama utvrđenim na osnovu materijalnih dokaza koji su provedeni pred prvostepenim sudom i koje, je suprotno tvrdnji revidenta, drugostepeni sud, kao posredno izvedene dokaze, mogao cijeliti drugačije od prvostepenog suda i bez održavanja ročišta na čemu, pozivom na odredbu člana 217. ZPP, insistira revident. Pravilno je utemeljena na relevantnim odredbama ZOO koje karakterišu i regulišu obligaciono-pravni odnos koji je nastao između parničnih stranaka, zaključenjem naprijed navedenih ugovora o izvođenju radova. Drugostepeni sud je svoju odluku obrazložio jasnim i argumentovanim razlozima (član 191. stav 4. ZPP), dajući odgovore na sve relevantne prigovore žalbe i odgovora na žalbu (član 231. ZPP). Prema tome, ne stoje tvrdnje revidenta (u kojima se revizija gotovo iscrpljuje) da su pri donošenju pobijane odluke povrijeđene odredbe člana 7, 8, 123, 191, 229, i 231. ZPP, koje su citirane u reviziji.

Drugostepeni sud je svoju odluku, pored ostalog, temeljio i na naprijed spomenutom nalazu i mišljenju vještaka. Taj nalaz i mišljenje je urađen u pismenoj formi i vještak ga, saslušan na ročištu za glavnu raspravu, nije ni u čemu izmjenio, proširio ili ispravio, pa to vještačenje nema karakter neposredno izvedenog dokaza kako to želi prikazati revident. Uostalom, taj nalaz i mišljenje drugostepeni sud nije cijelio drugačije od prvostepenog suda, pa su neosnovani revizioni navodi istaknuti u ovom pravcu.

Kod činjenice da je tuženi svojim podneskom od 28.12.2015. godine, izričito naveo da dug tuženog prema tužitelju iznosi 583.711,24 KM a dug tužitelja prema tuženom 452.916,65 KM (što daje razliku od 130.791,58 KM koliko tužitelj potražuje od tuženog) i da i iz drugih materijalnih dokaza, kao i iz nalaza vještaka proizlazi da dug tuženog prema tužitelju predstavlja upravo utuženi iznos, bez značaja je insistiranje revidenta da izvod otvorenih stavki (IOS) od 23.9.2015. godine nije predložen ni proveden kao dokaz. Ovo i zato što drugostepena presuda nije temeljena samo na sadržaju ovoga IOS, nego na brojnim drugim materijalnim dokazima kako je naprijed navedeno.

Parnične stranke jesu, dana 09.7.2015. godine, sačinile dokument koji su imenovale kao „konačni obračun“, prema kojem je tuženi tužitelju trebao isplatiti samo iznos od 45.721,33 KM. Međutim, i pod uslovom da se može smatrati da su na taj način zaključili vansudsko poravnanje iz

člana 1089. ZOO, kako navodi revident, ono nema više pravno dejstvo. Ovo zato što su tužitelj i tuženi tim dokumentom dogovorili da je investitor (tuženi) utvrđeni iznos dužan platiti u roku od 3 dana i da će nakon toga tužitelj prigovarati tako utvrđenom iznosu, što znači da je popuštanje bilo uslovno (član 190. stav 2. ZOO) i da se uslov nije ispunio, jer tuženi nije platio dogovoreni iznos i tužitelj je podneskom od 31.7.2015. godine obavijestio tuženog da odustaje od sporazuma. Uostalom, ni sam tuženi, očigledno, ne smatra da je ovakav sporazum još na snazi jer je kasnije, podneskom od 28.12.2015. godine, o kojem je naprijed bilo riječi, njihova međusobna dugovanja drugačije iskazao.

Tuženi je u odgovoru na tužbu priznao da je postojala razlika za uplatu u korist tužitelja u iznosu od 130.791,91 KM, ali je istakao da je konačnim obračunom od 09.7.2015. godine „tužilac priznao tuženom obaveze u iznosu od 121.495,74 KM“ (iako, usput rečeno, ovo priznanje i navedeni iznos nisu sadržani u navedenom konačnom obračunu), na osnovu čega da je tuženi sačinio knjižnu obavijest na ovaj iznos, koju tužitelj nije prihvatio, a koje navode i dokaze drugostepeni sud nije cijenio. Ovakvim navodima tuženi nije stavio prigovor radi prebijanja niti se oni mogu tretirati kao protivtužba, slijedom čega nisu od značaja za rješenje spora, kako pogrešno navodi revident, budući da, saglasno odredbi člana 2. stav 1. ZPP, sud u parničnom postupku odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku i ne može odlučivati o zahtjevu koga nema, kako ispravno obrazlaže i drugostepeni sud.

Pozivanje tužitelja na odluku ovoga suda broj: 118-0-Rev-08-000 050 od 22.7.2009.godine nije od uticaja na rješenje ovoga spora. U tom predmetu je o značaju i pravnoj prirodi izvoda iz otvorenih stavki (IOS), u potpuno drugačijoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, razmatrano pitanje zastarjelosti, odnosno odricanja od zastarjelosti, što ovdje nije slučaj, niti je pobijana presuda temeljena samo na tom dokazu (IOS) kako je naprijed objašnjeno.

Ni ostali navodi revidenta nisu mogli ishoditi drugačiju odluku zbog čega je riješeno kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić